

Umelá inteligencia v podnikateľskej praxi

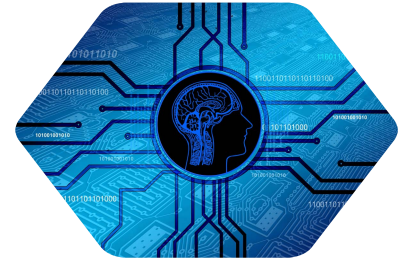

Umelá inteligencia

Hranice zodpovednosti

Relevancia AI

- program DeepMind porazil majstra sveta v hre Go. Algoritmus bol vyvíjaný od roku 2014, mal k dispozícii databázu 30 miliónov ťahov a učil sa hraním sám proti sebe
- humanoidný robot Sophia vystúpil na pôde OSN a zároveň mu bolo udelené občianstvo Saudskej Arábie
- počítačový program Alicia T. bol ustanovený za člena vedúceho tímu vo fínskej spoločnosti TIETO, aby radil členom predstavenstva pričom mal hlasovacie práva
- zvýšenie ročného HDP v dvanástich najvyspelejších ekonomikách sveta do roku 2035 o 14 biliónov amerických dolárov (Accenture)
- do roku 2030 bude globálne využívať umelú inteligenciu až 70 % podnikov (McKinsey Global Institute)
- procesor Prodigy od Tachyum

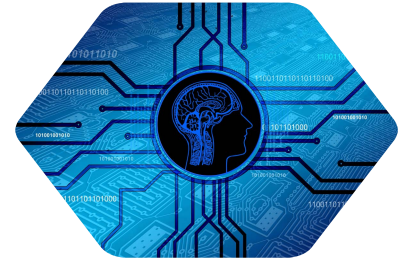
SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Hranice zodpovednosti

Čo je umelá inteligencia?

- unifikovaná definícia AI neexistuje
- z hľadiska zodpovednosti za škodu je dôležité definovať čo AI reálne vykonáva
- inteligentné systémy - využívajú senzory a reagujú na podnety, ale samostatne sa nevyvíjajú (vždy reagujú rovnako) – z hľadiska zodpovednosti za škodu sa nejedná o problematické situácie - nie je to však AI
- AI – využíva senzory, reaguje na podnety, vyhodnocuje dáta a výsledky vlastného „chovania sa“, vyvíja a prispôsobuje svoj vlastný algoritmus k dosiahnutiu stanovených cieľov (nie je možné overovať strojový kód a zisťovať dôvody zmeny algoritmu) – výsledok: nepredvídateľnosť
- AI hmotná (schopná fyzickej interakcie) a AI nehmotná (softvér)

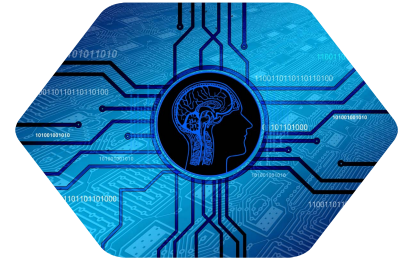
SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Hranice zodpovednosti

Praktické právne problémy spojené s AI

- čo bolo príčinou vzniku škodu? nesprávna interakcia AI? vada výrobku? chyba na mechanickej časti autonómneho systému? nesprávne vstupné dáta? prerušenie spojenia? zanedbanie údržby/aktualizácií? nedbanlivosť používateľa?
- kto zodpovedá? výrobca autonómneho systému? programátor AI? prevádzkovateľ? používateľ?
- hraničné filozofické kolízie (“trolley problem”) - ako bude reagovať autonómne vozidlo v prípade hroziacej fatálnej kolízie?
- škoda spôsobená AI môže byť širokospektrálna – zásahy do základných práv a slobôd, poškodenie zdravia, majetková škoda, zásahy do práva na súkromie, práva na ochranu osobnosti, porušovanie ochrany osobných údajov, diskriminácia,

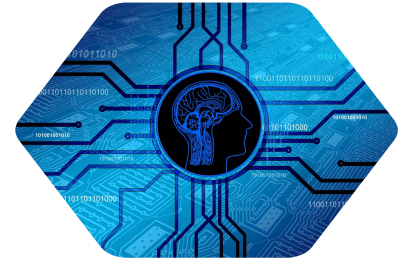
SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Hranice zodpovednosti

Kto môže byť zodpovedný?

- AI je „viacvrstvomá“ – AI je v majorite prípadov súčasťou technických riešení s participáciou viacerých subjektov
- vznikajú rôzne prepojenia medzi daným systémom umelej inteligencie a inými systémami umelej inteligencie a systémami bez umelej inteligencie
- pluralita eventuálne zodpovedných subjektov
- poskytovateľ dát, programátor, prevádzkovateľ, používateľ, poskytovateľ pripojenia (platí pre každý komponent použitý pri technickom riešení)
- AI je netransparentná – nie je možné preukázať kauzalitu medzi konaním niektorého z možných zodpovedných subjektov a chybnou reakciou AI
- princíp spravodlivosti – náhradou škody by nemal byť zaťažovaný subjekt, ktorý ani pri vynaložení všetkej odbornej starostlivosti nemohol rozumne predvídať, že jeho aktivita alebo pasivita budú viesť k spôsobeniu škody

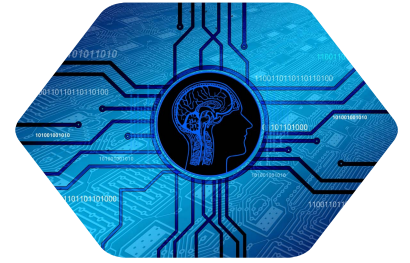
SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Hranice zodpovednosti

Kto môže byť zodpovedný?

- každá osoba, ktorá utrpí ujmu spôsobenú systémami umelej inteligencie alebo ktorej systémy umelej inteligencie spôsobili škodu na majetku, by mala mať rovnakú úroveň ochrany ako v prípadoch bez účasti systému umelej inteligencie
- objektívna zodpovednosť (liberácia) vs. subjektívna zodpovednosť (zavinenie)
- v zásade nie je možné spätne zistiť na základe akých skutočností sa AI rozhodla vykonať určitý úkon, ktorý spôsobil škodu (výsledok schopnosti sa učiť)
- preukázať zavinenie pri AI je mimoriadne náročné (black box?)
- možných príčin vzniku škody môže byť viacero
- neexistuje jeden konkrétny druh zodpovednosti, ktorý možno pri AI aplikovať

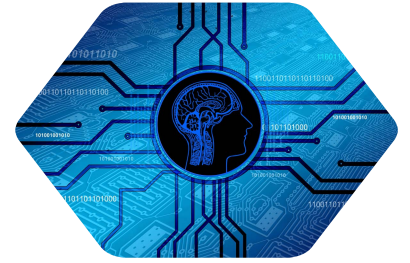
SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

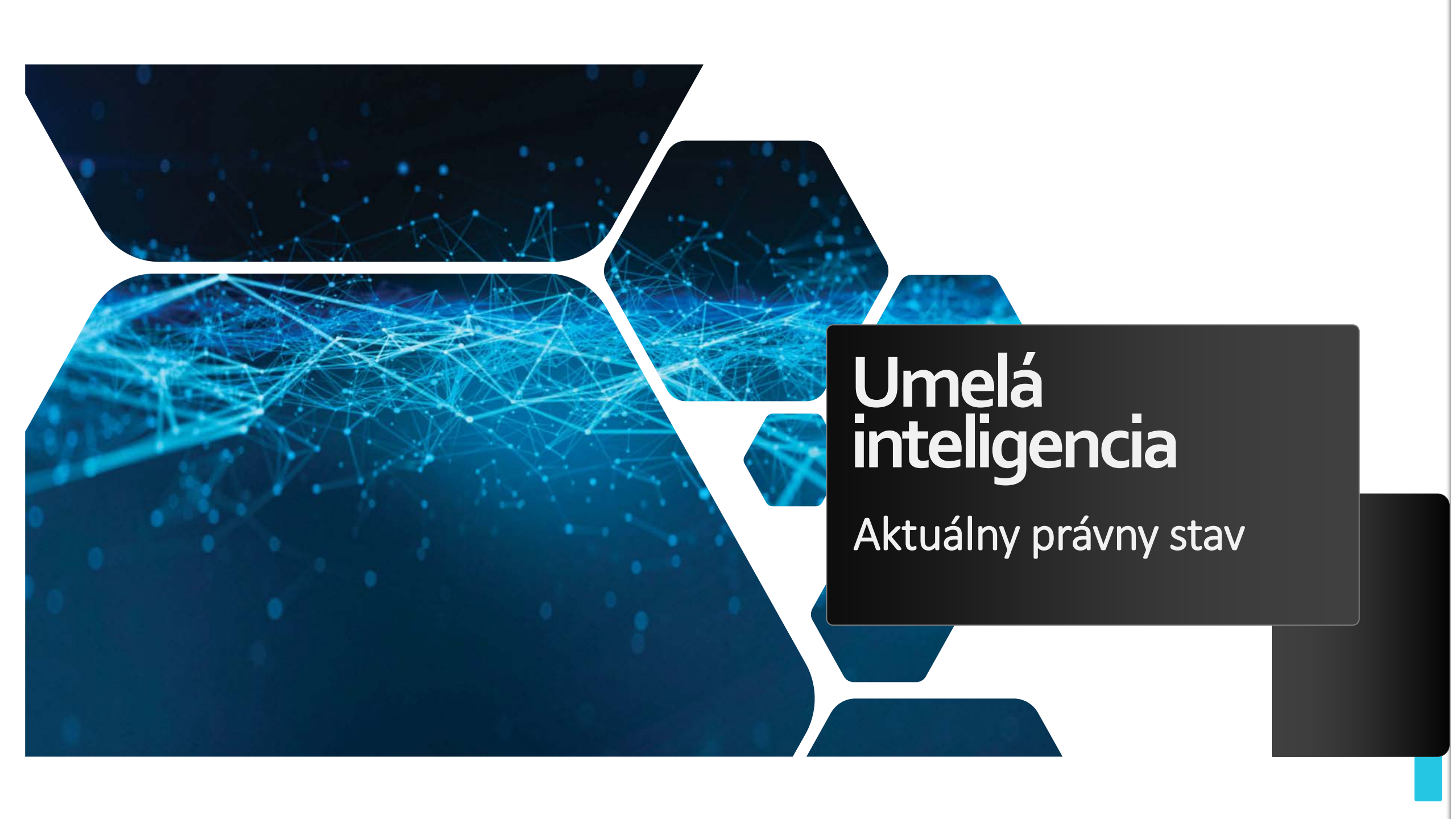
Hranice zodpovednosti

Kto môže byť zodpovedný?

- konkrétnu skutkovú podstatu bude potrebné identifikovať ad hoc
- objektívna zodpovednosť – ak niekto používa AI musí si byť vedomý, že môže dôjsť k spôsobeniu škody
- zodpovednosť za spôsobenie škody tak bude smerovaná predovšetkým na prevádzkovateľov AI a užívateľov AI (pri úmyselnom a hrubom porušení pravidiel používania AI)

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

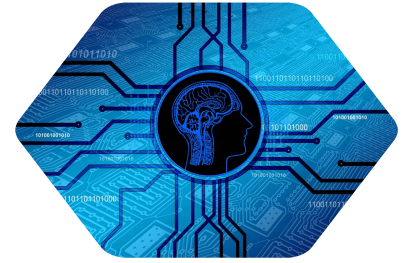
Umelá inteligencia

Aktuálny právny stav

Umelá inteligencia

Aktuálny právny stav

- **Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou (§ 420a OZ)**
 - škoda spôsobená činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu alebo
 - vecou, použitou pri činnosti
 - liberácia: škoda bola spôsobená neodvratiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke alebo vlastným konaním poškodeného.
- **Zodpovednosť za škodu spôsobenú vecou (§ 421 OZ)**
 - škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa pri plnení záväzku použili
 - zodpovednosti sa nemožno zbaviť

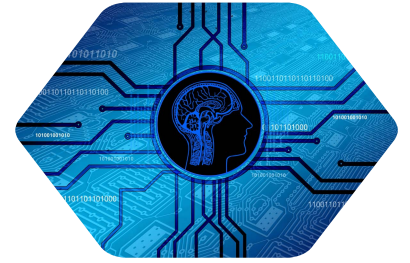

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Aktuálny právny stav

- Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 a nasl. OZ)
 - iba pre autonómne vozidlá
- Zodpovednosť za spôsobenú zvlášť nebezpečnou prevádzkou (§ 432 OZ)
 - je AI zvlášť nebezpečná? (AI pre osobnú potrebu zrejme nie)
 - zodpovedá prevádzkovateľ rovnako ako prevádzkovateľ dopravného prostriedku
 - zodpovedá prevádzkovateľ AI (objektívna zodpovednosť)
 - bez možnosti liberácie, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke
 - inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať

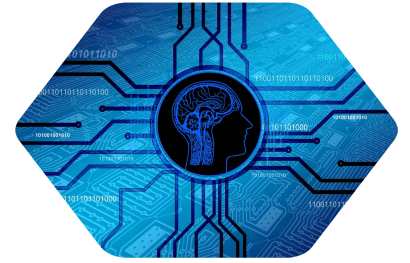

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Aktuálny právny stav

- **Spoločná zodpovednosť (§ 438 OZ)**
 - ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne
 - v odôvodnených prípadoch môže súd rozhodnúť, že tí, ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody.
- **Zavinenie poškodeného (§ 441 OZ)**
 - ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.
- **Porušenie prevenčnej povinnosti**
 - problematické preukazovanie
 - používanie AI v rozpore s návodom
 - nevykonávanie aktualizácií
 - zásah do operačného kódu AI

Umelá inteligencia

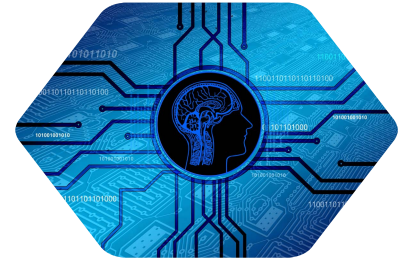
Budúci právny stav

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

EU legal framework

- 7.12.2018 Coordinated plan on AI
- 8.4.2019: Ethics Guidelines for Trustworthy AI (High-Level Expert Group on AI)
- 19.2.2020: White paper on AI
- 19.2.2020 – 14.6.2020: Verejná konzultácia
- 20.10.2020: Uznesenie Európskeho parlamentu s odporúčaniami pre Komisiu k systému občianskoprávnej zodpovednosti za umelú inteligenciu ([2020/2014\(INL\)](#))
- 21.4.2021: Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, KTORÝM SA STANOVUJÚ HARMONIZOVANÉ PRAVIDLÁ V OBLASTI UMELEJ INTELIGENCIE (AKT O UMELEJ INTELIGENCII) A MENIA NIEKTORÉ LEGISLATÍVNE AKTY ÚNIE (COM/2021/206 final)

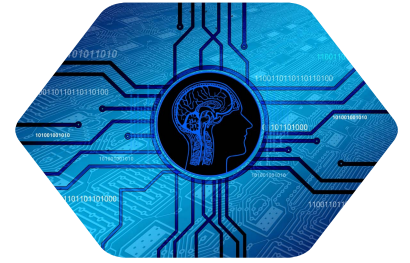

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

- EU konštatuje, že nie je potrebné poskytovať systémom umelej inteligencie právnu subjektivitu
- základný princíp zodpovednosti za AI - zodpovedné majú byť osoby, ktoré vytvárajú, udržiavajú alebo ovládajú riziká spojené so systémom umelej inteligencie, a to **prevádzkovateľ + v obmedzenej miere používateľ**
- prevádzkovateľ preto lebo ovláda riziko spojené s AI + ide o prvý viditeľný kontakt pre poškodeného (pre poškodeného musí byť jednoducho zistiteľné kto zodpovedá za škodu)

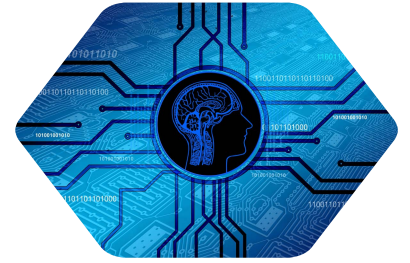

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

- 2 druhy prevádzkovateľov: backendový a frontendový
- **frontendový prevádzkovateľ** – FO alebo PO, ktorá vykonáva určitý stupeň kontroly nad rizikom spojeným s prevádzkou a fungovaním systému umelej inteligencie a má prospech z jeho prevádzky
- **backendový prevádzkovateľ** – FO alebo PO, ktorá priebežne definuje vlastnosti technológie a poskytuje údaje a základnú backendovú podporu, a tým tiež vykonáva určitý stupeň kontroly nad rizikom spojeným s prevádzkou a fungovaním systému umelej inteligencie
- podiely zodpovednosti medzi prevádzkovateľmi by mali byť určené príslušnými stupňami kontroly, ktorú mali prevádzkovatelia nad rizikom spojeným s prevádzkou a fungovaním systému umelej inteligencie
- používateľ je zodpovedný pri hrubej nedbanlivosti alebo úmyselnom konaní

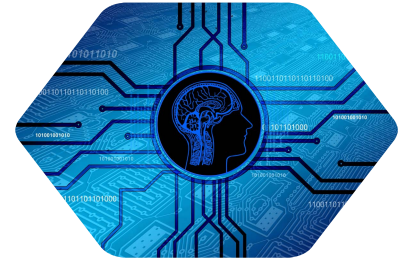

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

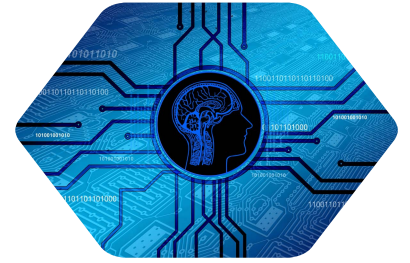
- AI rozdelené na vysokorizikové a ostatné
- **vysokorizikové AI uvedené v prílohe nariadenia** (Komisia môže dopĺňať alebo vypúšťať)
- povinné testovanie vysokorizikových AI pred uvedením na trh (pri úprave AI sa zvažovalo dobrovoľné testovanie a označovanie otestovaných AI značkou kvality / povinné testovanie všetkých AI / risk based assessment a testovanie iba vysokorizikových AI)
- **pri vysokorizikových AI – objektívna zodpovednosť**
- vysokorizikované AI - povinné poistenie prevádzkovateľov / odporúčaný vznik národných garančných poistných fondov, z ktorého budú hradené:
 - nároky v úvodných fázach aplikácie týchto pravidiel (rezistencia poisťovní k novým poistným produktom)
 - náhrada škody nad rozsah limitácie zodpovednosti prevádzkovateľa AI
 - náhrada škody spôsobenej AI, ktorá ešte nebola klasifikovaná ako vysokoriziková
- Liberácia: vyššia moc

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

- ostatné (nie vysokorizikové) AI – zodpovednosť založená na zavinení
- zavinenie sa predpokladá - prevádzkovateľ pri ostatných AI musí preukázať, že dodržal náležitú starostlivosť o AI
- náležitá starostlivosť, ktorú možno očakávať od prevádzkovateľa, by mala byť úmerná:
 - povahe systému umelej inteligencie,
 - potenciálne dotknutému zákonne chránenému právu
 - potenciálnej ujme alebo škode, ktorú by mohol systém umelej inteligencie spôsobiť
 - pravdepodobnosti takejto škody
- prevádzkovateľ nenesie zodpovednosť ak:
 - systém umelej inteligencie bol aktivovaný bez jeho vedomia, pričom boli prijaté všetky primerané a potrebné opatrenia na zabránenie takejto aktivácii mimo kontroly prevádzkovateľa alebo
 - náležitá starostlivosť bola dodržaná vykonaním všetkých týchto opatrení: výberom vhodného systému umelej inteligencie pre správnu úlohu a zručnosti, riadnym uvedením systému umelej inteligencie do prevádzky, monitorovaním aktivít a zachovaním prevádzkovej spoľahlivosti pravidelným inštalovaním všetkých dostupných aktualizácií

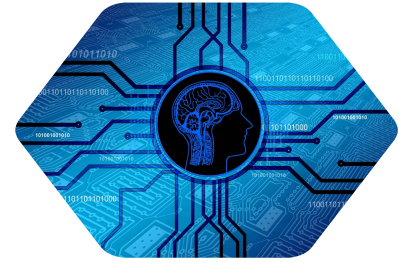

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Umelá inteligencia

Budúci právny stav

- limitácia výšky náhrady škody:
 - **max do 2 mil. EUR** v prípade smrti alebo v prípade ujmy na zdraví alebo fyzickej integrite dotknutej
 - **max do 1 mil. EUR** v prípade významnej nemajetkovej ujmy majúcej za následok overiteľnú hospodársku stratu alebo v prípade škody spôsobenej na majetku
- premlčacia lehota **30 rokov**
- v prípade, že ujma alebo škoda bola spôsobená treťou stranou, ktorá zasiahla do systému umelej inteligencie zmenou jeho fungovania alebo jeho účinkov, prevádzkovateľ je zodpovedný za náhradu škody, ak je takáto tretia strana nevysledovateľná alebo insolventná.
- prevádzkovateľ nenesie zodpovednosť, ak je poškodená osoba výlučne alebo prevažne zodpovedná za spôsobenú škodu
- ak existuje viac ako jeden prevádzkovateľ systému umelej inteligencie, prevádzkovatelia sú zodpovední **spoločne a nerozdielne**

SEMANČÍN & PARTNERS
advokátska kancelária

Ďakujem za pozornosť

JUDr. Stanislav Demčák
www.semancin.sk

